

Otuz Birinci Pencerenin başındaki âyetleri ve bu pencere ile münasebetini açarak, özetler misiniz?

Âyet-i kerimelerin mealleri şöyledir:

"Muhakkak ki biz insanı en güzel bir şekilde yarattık." (Tîn Sûresi, 4);

"Kesin olarak iman edenler için yeryüzünde ve kendi nefislerinde nice deliller vardır. Hâlâ görmez misiniz?" (Zâriyât Sûresi, 20-21)

Birinci âyet insanın mahlûkat içerisinde en mükemmel bir istidada sahip kılındığını ders veriyor. İnsan bu mükemmel yaratılışı cihetiyle emanet-i kübrayı yüklenmiş ve arza halife olmuştur.

İkinci âyet-i kerime de ahsen-i takvimde yaratılan bu insanın hem yeryüzünde hem de kendi varlığında Allah'ın hem varlığına hem birliğine dair delilleri okuyacak bir istidada sahip olduğunu haber vermekte ve insanın kendi nefisini yani kendini (bedenini ve ruhunu) nasıl tefekkür edeceği konusunda ehemmiyetli bir ders vermektedir.

İnsan, Kur'an-ı Kerim'in tabiri ile Ahsen-i Takvim suretinde, (en güzel bir kıvamda) kâinatın halifesi olarak yaratılmıştır ve Allah'a muhatap olmuştur. Yani insan maddî ve manevî âza ve duyguları ile Allah'ın bütün isim ve sıfatlarını tanıyıp bilecek bir mahiyete sahiptir.

Allah kendi isim ve sıfatlarını kıyas yoluyla idrak etmesi için insana câmi' bir istidat vermiştir. İnsan bu istidadı sayesinde Cenâb-ı Hakk'ın isim ve sıfatlarını ve şûnatını fehmeder.

Onuncu Söz'ün On Birinci Hakikati'nde geçen şu ifadeler konuyu en güzel şekilde aydınlatmış bulunuyor:

"Hâkim-i Bilhak, Rahîm-i Mutlak; insana öyle bir istidat verip, yer ile gökler ve dağlar tahammülünden çekindiği emanet-i kübrayı tahammül edip, yani küçücük cüz'î ölçüleriyle, san'atçılarıyla Hâlıkının muhit sıfatlarını, küllî şûnatını, nihayetsiz tecelliyatını ölçerek bilip...."

Demek oluyor ki, emaneti yüklenen, insan istidatıdır. Yükü ise, kendisinde bulunan sıfatları, fiilleri, halleri iyi değerlendirerek Cenâb-ı Hakk'ı bütün isim ve sıfatlarıyla tanımaktır.

İnsan, kuvvet, irade, görme, işitme gibi sıfatlarını kıyas unsuru olarak kullanmakla

---

Allah'ın sıfatlarını bir derece bildiği gibi, şefkat, merhamet, gazap gibi şuûnatıyla da Allah'ın şuûnatına bir derece bakabilir. Nur Külliyyatından bu meseleye misal olabilecek bir hakikat dersi:

“...Bütün validelerin şefkatleri, rahmet-i İlâhiyenin bir lem'asıdır.”(Sözler)

İnsana şefkat duygusu verilmeseydi, Allah'ın rahmet ve merhametini bilemezdi. Keza, insana gazap kuvveti verilmeseydi Allah'ın kahrını ve cezasını anlayamazdı.

Demek ki, insan için Rabbini tanıma vadisinde yol alabilmenin en sağlam yolu kendini doğru tanıması ve “ene”yi doğru değerlendirmesidir.

O halde, semanın, arzın ve dağların emaneti yüklenemeyişlerinin temel sebebini de bu noktada aramak gerekiyor. Biz nasıl belli bir mekânda bulunduğumuz için Allah'ın mekândan münezzehiyetini anlayamıyorsak, âyette geçen varlıklar da Allah'ın sıfatlarını ve esmâsını bilemiyorlar. Kendilerine mahsus tesbihlerini ifa etmenin ötesinde bir marifet kazanmaları da söz konusu olmuyor.

İnsan iman, marifet, muhabbet ve ubudiyet, tefekkür ile kıymet kazanır, insan-ı kâmil olur ve Rabbine yaklaşır. İnsanın akıl sahibi bir mahlûk olması, onu diğer mahlûkattan ayıran en mümtaz bir sıfat ise de ulvi hasletlerden mahrum olan bir insan, ayetin ifadesiyle, hayvandan daha aşağı bir derekeye düşer, mahlûkatın en zavallısı ve en hakiri olur.

İstidadı en mükemmel olan ve ahsen-i takvimde yaratılan insan; eğer, kendine verilen harika duygu ve cihazları Cenab-ı Hakk'ın rızası dairesinde kullanır, O'nun emirlerini yerine getirip yasaklarından sakınır, iman, marifet, ubudiyet, tefekkür, takva, zikir ve tesbih gibi ulvî hasletlerle bezenirse, â'lâ-yı illiyyine yani en yüksek makama çıkar, emin bir halife, aziz bir kul olur ve cennete layık bir kıymet alır.

İnsanın yapması gereken, aklını marifet ve tefekkürle teçhiz etmek, kalbini iman, muhabbet, zikir ve tesbihle nurlandırmak, ubudiyet ve salih amellerle cilalandırmasıdır.

Eğer insan kulluk vazifesini yerine getirmez, nefsinin süflî arzularının peşinden giderse, o zaman “esfel-isafilîne” düşer, zelil bir mahlûk olur.

Bediüzzaman Hazretleri bu hakikati şöyle ifade eder:

“ İnsan ahsen-i takvimde yaratıldığı ve ona gâyet câmi bir istidad verildiği için; esfel-i safilînden tâ âlâ-yı illiyyîne, ferşten tâ arşa, zerreden tâ şemse kadar dizilmiş olan makamata, merâtibe, derecâta, derekâta girebilir ve düşebilir bir meydan-ı imtihana atılmış...”(23. Söz)

Ahsen-i takvimde yaratılan insan bu mükemmel yaratılışını hayırda ve istikamet yolunda kullandığı takdirde a'lâ-yı illiyyîne çıkar, aynı sermayeyi şer yolunda

---

kullandığında ise *esfel-i safilîne* düşer.

Dünya âhiretin tarlası olduğundan, dünyada manen yükselen insanlar âhirette de cennetin yüksek tabakalarına çıkacaklar, alçalan insanlar ise cehennemın en aşağı derekelerinde azap çekeceklerdir.

Evet, insan kâinatın misal-i musağğarıdır, yani küçültülmüş bir misalidir. İşte bu mânâları göremeyen ve okuyamayan maddeci filozoflar, insanı konuşan bir hayvan olarak tarif ve tasvir ediyorlar. İman insanı kâinata halife ve sultan yaparken, küfür insanı hayvandan daha aşağı bir derekeye düşürür.

Netice olarak insan, iman ve salih amel sayesinde, arza halife, Allah'a aziz bir kul, Habib-i Kibriyaya (asm) şerefli bir ümmet olur. Eğer iman ve ubudiyet olmazsa konuşan bir hayvan, zelil bir mahlûk olur.